

«Taguty» Erdoganyň gözünden okamak

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

"Taguty" Erdoganyň gözünden okamak «TAGUTY» ERDOGANYŇ GÖZÜNDEN OKAMAK

Konserwatiw (dindar) gatlaga ýakyn belli işewürleriň biri bilen gürrüňdeş bolupdym. Ol kapitalizmi öwýärdi, menem kapitalizmiň açlygyň we garyplygyň baş jogapkäridigi baradaky pikirlerimi aýdýardym. Soňra şeýle diýdim:

– Netijede kapitalizm siziň dünýäñize-de ters, emma sizem üýtgediňiz. Ebu Zere serediň ýa-da Ibn Halduna.

Işewür dostumam:

– Abdyrahman ibn Awf hem bar. Hawa, olam baýady, baýamadyk galmady. Ýöne ol baýlygyny Allanyň ýoluna harç etdi. Käbiri baýlyga göz gyzdyranok, gaýtam eliniň tersi bilen itip goýberýär – diýdi.

«SÖZCÜ» gazetiniň žurnalisti Soner Ýalçynyň «Tagut. Mukaddes aldanyşyň şejeresi» kitabyny okanymda, ýadyma ýaňky dialog düşdi. Soňra kitabyň «Ebu Zer sagçymy?» bölümünde sägindim:

«Zalym Mugawyýanyň ekslutasiýasyna we elpe-şelpelige ýykgyň edýän häkimiýetine garşy gidendigi üçin Rebeze çölüne sürgýn edilen sahaba Ebuzer Gifarä «sagçy» diýip bilerismi? Ady Jundub ibn Junade ibn Sekan... Anyk doglan ýylyny bilýän ýok. Lakamy «Zer», ýagny altyn, baýlyk diýmek. Ýogsam bolmasa, Ebu Zer çopandy. Täze dörän dini we pygamberi has ýakyndan tanamak üçin Mekgä gelipdir: Hezreti Alynyň öýüne myhman bolupdyr, Hezreti Muhammet bilen tanşypdyr, iman edipdir. Ebu Zer ilkinji muhajir musulmanlardandyr... Taryhçy Tabarynyň aýtmagyna görä, Ebu Zer yslamy kabul eden dördünji ýa başinji adam elken. Muhammet pygamberden «Abdylla» adyny aldy. Beni Gifar taýpasy-da 629-njy ýylда musulman boldy. Bir ýıldan soñ... Müňe golaý adam bilen Halit ibn Welidiň serkerdeliginde Huneýn-Taif ýörişine gatnaşdy. Wizantiýa garşy bolan Tebük söweşinde boldu. Ebu Zer yslamyýetiň ilkinji uruşlarynyň hemmesinde bardy».

• **Ýogsa-da, Ebu Zer haçan «kelle agyrtmaga» başlady?**

«Onuň üçin Hezreti Osmanyň häkimiýetine çenli hiç hili mesele ýokdy. Diňe şondan soñ ol ynjalyksyzlyk duýmaga başlady we muny belent ses bilen dillenmäge başlady. Gurhanyň baýlyk toplaýanlara dowzah oduny wada berýän aýatlaryny okap berdi. «Haçanda garypluk bir gapydan girse, din başga gapydan çykyp gider». Ebu Zer gitdigisaýy garyplaşýan halkyň we adalatyň sesi boldy. Birinji sahabalardan bolandygy üçin halkyň arasynda hormat-sylagy uludy. Ebu Zer soragyny aç-açan berýärdi: Nämüçin halyf Osman ýüpek geýyär? Nämüçin «Darül-Hilafe»-de iň datly naharlardan doly saçaklar bezelyär? Nämüçin halyfat şurasynyň agzası Zübeýriň her gün işläp gazananlaryny oña getirip berýän tegelek müň sany guly bar?»

Ebu Zer Hezreti Muhammediň (s.a.w) durmuşyndan mysallar berýärdi:

«Aýlar geçse-de, pygamberiň öýünde nahar bişirmek üçin oduň ýanan wagty ýokdy. Pygamberiň öýünde bar azyk-owkat köplenc suw bilen hurmadan ybaratdy. Ol özünü açlyk bilen synaýardy we

köplenç açlyga döz gelmek üçin garnyna daş daňýardy. Geýimi, iýip-içýäni we ýonekeyje öyi bilen biz Ashaby-Suffa jemagatyna teselli berýärdi. Ýersizdik, köplenç aç-suwsuzdyk, aramyzdan bir topary her gihe onuň bilen bile garbanardy, haçan öýünde nahar bişirilse, bizi çagyrardy. Arpa unundan we hurmadan edilen nahardy o...»

• **Yslam sagçymy?**

Soner Yalçyn «Tagutynda» diýseň «agyr» çekişmä giripdir. Anyk mysallaryň üstünden kimleriň dini bozandygyny gürrüň beripdir, «sag-cep» düşünjeleriniň üstünden Hezreti Muhammediň (s.a.w) beýik rewolýusionerdigini ýazypdyr:

«2021-nji ýyldy. «Aýasofýa» metjidinde hapyzlyklaryny tamamlan 136 talyba prezident Erdoganýň gatnaşmagynda diplomlary gowşuryldy. Dabarada nepagadaky ymam Mustapa Demirkanyň şu sözleri gowur turuzdy: «Şu we şunuň ýaly ybadathanalar ybadathana bolup galmagy üçin gurulypdyr, peşgeş berlipdir. Şeýle bir wagt gelip ýetdi, bir asyr ýaly wagtyň içinde azan we namaz bu ýerde gadagan edildi we muzeýe öwrüldi» diýip, «Bakara» süresiniň 114-nji aýatyny okap, sözünüň üstünü ýetirdi: «Hawa, olardan has zalym, has kapyr kim bolup biler? Ya Rebbi, ol aňyýeti bu ymmatyň başyna gelmegini takdyryna ýazma...»

Öñki ymam döwletiň birinji derejeli adamy Erdoganýň gözünüň içine seredip, «Aýasofúany» muzeýe öwren Atatürkke nälet okady. Wah, nähili gynançly... bu ýurduň musulmanlaryna yslamy kim öwretmeli?»

Alyň, size kitapdan ýene bir jedel döretjek pikirler:

«Türkiýede wahhabylyk Saud Arabystanyndan has beter güýçli. Geň galyp oturmaň. Serediň: professor Ihsan Süreýýa Syrma Ankara uniwersitetiň ylahyýet fakultetini 1966-njy ýylda tamamlady. Yslam taryhy boýunça doktorlyk dissertasiýasyny goramak üçin Fransiýa gitdi. Arap dilini öwrenmek üçin Tunisde boldy. 1973-nji ýylda ylymlaryň doktory, 1980-nji ýylda

dosent, 1989-nyý ýylda professor boldy. 1995-nji ýylda basyş edilip, pensiýa çykaryldy. Yslam taryhy boýunça 30 kitap, 200-den gowrak makala ýazdy. Professor Syrma 2020-nji ýlyň Giresun Kitap sergisine çagyryldy: uçar biletleri ugradyldy. Soňra «ýerli syýasy deňagramlylyk» diýlip, sergä gatnaşmagy goýbolsun edildi! «Ýerli deňagramlylyk» diýýänlerem Syrmanyň bä jiltlik «Musulmanlaryň taryhy» atly ylmy işinde «Mugawyýaňky we onuň ogly Ýezidiňki nädogrudy, Hezreti Alyňky dogrudy» diýip ýazmagydy. Tötänlik... Syrmabyň ýerli syýasy deňagramlylyk sebäpli Giresuna gelmeginiň islenmedik günü ABŞ Kasym Süleýmanyň öldürdi! Kasym Süleýmany barada hiç zat bilmeýän ýezitçi tarapdarlaryň käbiri «şaýy serkerdesi öldürildi» diýip baýram etdi! Olaryň bar görýän zady – öleniň shaýy bolmagydy! Olar üçin ýeke-täk ölçeg – Syrmanyň Hezreti Alyny hakly çykaran pikirleridi. Yñdarma mezhepcilik we syýasat adamlary oýnawaja öwrüp taşlapdyr. Biziň illerde syýasy yslamçylaryň 200 ýyl bări imperializmiň hatarynda ýer almagynyň sebäplerine kelle agyrsak gowy bolmazmy?»

Onda sorag şu: Yslam sagçymy? AKP we Erdogan Ebu Zeriň ýanyndamy ýa-da Mugawyýanyň?

Aýtunç ERKIN.

«SÖZCÜ» gazeti, 20.06.2024 ý. Publisistika